

EDUKACJA W ZAKRESIE PIERWSZEJ POMOCY JAKO ELEMENT EDUKACJI DLA BEZPIECZEŃSTWA.

Nowa podstawa programowa

Marcin Rudnicki

Magister bezpieczeństwa narodowego, uczestnik projektu w PCK.

Spis treści

Wstęp	1
1. Cele i metody kształcenia w zakresie pierwszej pomocy	2
2. W jaki sposób przybliżyć uczniom podstawy pierwszej pomocy?	5
Przykładowe scenariusze zajęć	8
Podsumowanie	8
Aneks	9
Udzielanie pierwszej pomocy – materiały pomocnicze dla nauczycieli	10

Wstęp

Pierwsza pomoc jest czynnikiem o kluczowym znaczeniu podczas zdarzeń nagłych zagrażających życiu lub zdrowiu, szczególnie na terenie placówki oświatowej. Umiejętne udzielenie pomocy osobie lub osobom poszkodowanym w zdarzeniu kryzysowym jest nie tylko obowiązkiem prawnym, ale i moralnym ze strony każdej osoby obecnej na miejscu zdarzenia.

Teren szkoły jest szczególnym miejscem występowania różnorodnych zagrożeń, zarówno drobnych, jak i poważnych. Osobami udzielającymi pierwszej pomocy uczniom bądź innym osobom znajdującym się na terenie szkoły – bez względu na okoliczności i charakter zdarzenia – są jej pracownicy: np. dyrektor, nauczyciele. Należy zauważyć, że sytuacja taka charakteryzuje się podwyższonym poziomem stresu ze względu na „zaburzenie” naturalnego rytmu szkoły, która jest postrzegana jako miejsce bezpieczne i przyjazne uczniowi i gościom.

Wielu nauczycieli prowadzących przedmioty, które nie są związane z kształtowaniem postaw pro-sportowych czy pro-obronnych, wykazuje się cenną inicjatywą poprawiania bezpieczeństwa środowiska szkolnego poprzez różne formy aktywności – swojej i uczniów. W zależności od możliwości organizacyjno-finansowych danej szkoły organizowane są konkursy praktyczne, mistrzostwa czy olimpiady – często o charakterze międzyszkolnym. To szczególne podejście do upowszechniania aktywnego modelu partycypacji ucznia w rozwijaniu środowiska szkolnego jako miejsca bezpiecznego i stwarzającego możliwości podnoszenia własnych umiejętności jest

nie do przecenienia. Czy jednak sama wiedza jest wystarczająca do zapewnienia bezpieczeństwa w szkole? Nie. Musi być regularnie uzupełniana przez permanentne doskonalenie umiejętności.

Nauczyciel, nie tylko w szkole, ale przede wszystkim poza nią, może spotkać się z sytuacją przekraczającą jego wiedzę i doświadczenie zdobyte podczas edukacji w zakresie pierwszej pomocy. Dlaczego jest tak ważne, aby placówki oświatowe były miejscami, w których aktywnie promuje się kształcenie umiejętności uczniów w praktycznym udzielaniu pomocy w sytuacjach kryzysowych? Uczeń przebywa w szkole średnio 6-9 godzin dziennie, zaś poza szkołą pozostałe 15-18 godzin. Dlatego powinien posiadać praktyczną wiedzę i umiejętności, które pozwolą jemu i rówieśnikom radzić sobie w tych sytuacjach, niezależnie od tego, w jakim miejscu się one wydarzą.

Placówka szkolna ma szczególną rolę do spełnienia w życiu młodego obywatela: kształtuje jego charakter i postawy. Na zajęciach programowych z pierwszej pomocy kształtowane są u uczniów zachowania charakteryzujące się gotowością do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego na terenie szkoły i poza nią. Jeżeli kadra nauczycielska potrafi w sposób zachęcający, ciekawy i nawet zaskakujący przekazać uczniom treści programowe edukacji w zakresie pierwszej pomocy, to ... można mówić o małym sukcesie! Dlaczego małym? Dużym sukcesem będzie bowiem sytuacja, w której uczeń lub ich grupa skutecznie zastosują wiedzę i umiejętności nabyte w szkole. Co ważne, może to nastąpić 3 dni po zakończeniu cyklu edukacyjnego w danej klasie, 2 lata po ukończeniu szkoły, jak i...15 lat po ukończeniu studiów!

Jak kształcić uczniów w zakresie pierwszej pomocy?

Pierwsza pomoc = proste czynności = proste nauczanie? TAK!

1. Cele i metody kształcenia w zakresie pierwszej pomocy

Warto zwrócić uwagę na fakt, że skuteczność edukacji w zakresie pierwszej pomocy zależy w dużej mierze od nauczyciela, jego umiejętności przedmiotowych, metodycznych i postaw. Zakłada się, że edukacja ta będzie prowadzona przez nauczycieli posiadających zaświadczenie uprawniające do prowadzenia zajęć lub posiadających zaświadczenie o ukończeniu kursu pierwszej pomocy.

Dlaczego jest istotne, aby nauczyciele byli odpowiednio przygotowani do zajęć? Jakość. To ona decyduje o ostatecznym ukształtowaniu się postaw gotowości ucznia i zdobyciu przez niego niezbędnych umiejętności. Nie jest tak istotne w jakiej konkretnie organizacji będzie szkolić się nauczyciel: ZHP, ZHR, WOŚP czy PCK. Zdecydowanie ważniejsze jest, czy dana organizacja potrafi zaoferować odpowiedni standard szkoleniowy oparty o minimalne kryteria jakościowe.

Niezależnie od etapu kształcenia uczniów (gimnazjum, liceum) stałym elementem ich edukacji w zakresie pierwszej pomocy w szkole powinno być pięć zagadnień:

1. Zabezpieczenie miejsca zdarzenia.
2. Zapewnienie sobie wsparcia / wezwanie pomocy.
3. Udzielenie pierwszej pomocy.
4. Zapewnienie wsparcia psychicznego.
5. Komfort termiczny.

W trakcie nauczania pierwszej pomocy należy obligatoryjnie wykorzystywać ciekawe rekwizyty, np:

- chusty trójkątne,
- koce termiczne,
- apteczki,
- zestawy pozoracji ran.

Ich wykorzystanie podczas symulacji scenek sytuacji wypadku w szkole bez wątpienia przyczynia się do lepszego opanowania materiału oraz ukształtowania właściwych reakcji ucznia.

Nauczanie pierwszej pomocy w ramach edukacji dla bezpieczeństwa może być skuteczniejsze przy wykorzystaniu techniki „**Świat w oczach osoby poszkodowanej**”. Metoda opiera się o realizację głównego celu zajęć z pierwszej pomocy jakim jest poznanie obaw uczniów w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Uczniowi łatwiej będzie zrozumieć znaczenie przełamania „niewidzialnej bariery”. Uczniowie mogą zrozumieć, że właśnie dzięki zajęciom z pierwszej pomocy mogą przełamać własne lęki, a w życiu codziennym być bardziej pewnymi własnych umiejętności. W celu osiągnięcia takiego efektu konieczne jest:

1. Szczegółowe omówienie sytuacji przykładowej.
2. Otwarta rozmowa z uczniami w trakcie zajęć.
3. Symulacja scenki udzielania pierwszej pomocy.

Ćwiczenia z grupą uczniów może przebiegać w następujący sposób:

1. Uczeń kładzie się na kocu rozłożonym na podłodze udając osobę poszkodowaną.
2. Pozostała grupa uczniów staje wokół niego, patrząc jednocześnie z góry.
3. Kilku uczniów może udzielać głośnych komentarzy, np. „EEEE, nie udawaj tak!”.
4. Wskazana jest rotacja grupy ćwiczebnej – „poszkodowany” i „obserwatorzy”.
5. Na koniec wszyscy uczniowie biorący udział w ćwiczeniu opisują, jak się czuli.

Jest normalne, że część uczniów będzie się czuła nieco nieswojo. W czasie odgrywania tej scenki może pojawić się pytanie: *Dlaczego ludzie nie udzielają pierwszej pomocy?* Odpowiedzi na nie mogą być następujące:

1. Przyczyną jest własny strach.
2. Ludzie nie posiadają umiejętności.
3. W tłumie wzrasta ludzka obojętność – ktoś już coś zrobił, ktoś pewnie zadzwonił!
4. Osoba, która potencjalnie może udzielić pomocy, czuje odrazę do poszkodowanego.
5. Skomplikowana sytuacja przerasta możliwości danej osoby.

Przełamanie strachu jest niezmiernie ważne przed poznaniem zasad bezpiecznego udzielania pierwszej pomocy przez uczniów. Każda osoba udzielająca pierwszej pomocy powinna postępować w sposób sygnalizujący postawę „jestem opanowany/-a i wiem, co należy zrobić”. Taką też postawę powinien nabyć uczeń gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej w wyniku zajęć z pierwszej pomocy. Uczniowie powinni przyswoić sobie podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy:

1. Oceń, co się wydarzyło.
2. Oceń liczbę osób poszkodowanych.
3. Sprawdź, czy są widoczne obrażenia.

Uczniowie mogą zadawać pytania dotyczące innych elementów, które powinni prze-myśleć:

1. Czy dla osób poszkodowanych istnieje jakiegokolwiek dodatkowe zagrożenie?
2. Czy powinni zabezpieczyć miejsce wypadku?

3. W jakiej kolejności wykonywać czynności ratownicze?
4. Kto powinien zawiadomić służby ratunkowe?
5. Na czyją pomoc mogą liczyć w sytuacji kryzysowej?

Warto zauważyć, że właściwa ocena sytuacji i zagrożeń, które mogą wystąpić, pozwala działać w sposób stosowny do napotkanego zagrożenia na terenie placówki oświatowej lub jej okolicy. Uczeń w miarę nabywania umiejętności w zakresie udzielania pierwszej pomocy, zrozumie znaczenie skuteczności działań w sytuacji kryzysowej.

Kolejnym dobrym przykładem ćwiczenia przełamującego „niewidzialną barierę” wśród uczniów jest ćwiczenie „**Czy jest tam strach?**”

1. Uczeń kładzie się na kocu rozłożonym na podłodze, udając osobę poszkodowaną.
2. Pozostali uczniowie stają wokół niego, patrząc jednocześnie z góry.
3. Jeden z grupy uczniów (osoba odważna) pochyla się nad „poszkodowanym”, próbując udzielić w sposób właściwy pierwszej pomocy.
4. Pozostali uczniowie głośno komentują zachowanie „przypadkowego życzliwego”.
5. Następuje kilkukrotna zamiana ról – „poszkodowany” i „obserwatorzy”.

Na koniec „poszkodowany” omawia swoje spostrzeżenia, a „przypadkowy życzliwy” dzieli się wrażeniami z etapów udzielania pierwszej pomocy.

Fot. 1 – symulacja scenki wypadku ucznia w szkole

Atrakcyjnym sposobem wzmocnienia jakości zajęć edukacyjnych z pierwszej pomocy jest korzystanie z wiedzy i doświadczenia instytucji, organizacji oraz osób zajmujących się ratownictwem. Warto przewidzieć wizytę w lokalnej Jednostce Straży Pożarnej czy zapoznać się z funkcjonowaniem Szpitalnego Oddziału Ratunkowego. Takie wizyty umożliwiają praktyczne zrozumienie problemu kruchości ludzkiego życia i zdrowia, co może znacznie wpływać na ostateczne zrozumienie znaczenia udzielania pierwszej pomocy nie tylko na terenie szkoły. W jaki sposób można zachęcić grupę uczniów do lepszego poznania tematu funkcjonowania systemu udzielania pomocy w nagłych wypadkach?

Wartościowym zadaniem dla uczniów może być opracowanie autorskiego materiału na temat „Systemu ratownictwa w Polsce”. Celem **projektu** powierzonego grupie 5-6 wybranych uczniów będzie zapoznanie rówieśników z funkcjonowaniem krajowego systemu ratowniczego. Projekt może być opracowaniem multimedialnym, a produktem pracy uczniów może być płyta CD z materiałami do dalszego wykorzystania w toku zajęć szkolnych. Obszar tematyczny tego zadania obejmuje następujące zagadnienia:

- historia ratownictwa, podstawowe definicje,
- uwarunkowania prawne w kraju,
- organizacja systemu w Polsce,
- ratownictwo w miejscowości, w której znajduje się placówka szkolna,
- przykłady funkcjonowania systemów – Niemcy, Francja, Włochy

Uczniowie przygotowujący materiał będą mieli okazję do praktycznego sprawdzenia własnych umiejętności podczas:

- zbierania informacji w internecie,
- wizytacji lokalnej jednostki ratowniczej,
- dyskusji dotyczącej sposobu wypracowania i przedstawienia materiału na forum klasy,
- tworzenia prezentacji i gazetki ściennej, płyty CD.

Jednym z ciekawych sposobów podtrzymywania nawyków gotowości do udzielania pomocy jest działalność w szkolnym hufcu organizacji harcerskiej lub w szkolnym kole Polskiego Czerwonego Krzyża. W ten sposób można uczynić pierwszą pomoc bliską uczniom między zajęciami w ramach cyklu edukacji dla bezpieczeństwa!

Fot. 2 – świat w oczach osoby poszkodowanej jest inny niż osób zdrowych

2. W jaki sposób przybliżyć uczniom podstawy pierwszej pomocy?

Przykłady scenariuszy zajęć opracowanych przez grupę roboczą wojewódzkich doradców metodycznych na warsztatach z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

► Scenariusz 1

Temat: Apteczka może uratować życie w sytuacjach kryzysowych.

- **Czas trwania zajęć:** 45 min.
- **Cel ogólny:** zapoznanie uczniów z zawartością apteczki i przeznaczeniem jej wyposażenia.
- **Metody:** pogadanka, burza mózgów, inscenizacja.
- **Forma:** praca w grupach (grupy 2-3 lub 5-6 osobowe).
- **Środki dydaktyczne:** apteczka pierwszej pomocy, tablica do prezentacji, rzutnik multimedialny.
- **Przebieg zajęć:**
 - I. Wstęp (burza mózgów):
 1. Omówienie zawartości apteczki pierwszej pomocy.
 2. Zebranie doświadczenia uczniów w zakresie zastosowania apteczki w różnych sytuacjach zagrażających życiu i zdrowiu.
 - II. Rozwinięcie:
 3. Podział na grupy – pierwsza grupa uczniów kompletuje apteczkę samochodową.
 4. Przedstawienie zadania – pozostałe grupy uczniów kompletuje apteczki.

5. Dyskusja i odpowiedzi na pytania uczniów związane z wyposażeniem apteczki.
6. Dokonanie oceny zadania pod kątem staranności wykonania apteczki.

III. Podsumowanie:

7. Podsumowanie zajęć.
8. Zadanie domowe.

Warto zaznaczyć, że na zadanie opracowania w formie dowolnej prezentacji przez ucznia należy przeznaczyć 10 minut. Zaś na prezentację zagadnienia optymalnie 3-4 minuty.

Fot. 3 – wypadek uczennicy na wycieczce a zastosowanie apteczki

► Scenariusz 2

Temat: Zastosowanie pozycji bezpiecznej w czasie wypadków w szkole

- **Czas trwania zajęć:** 90 min.
- **Cel ogólny:** kształtowanie nawyków układania poszkodowanego we właściwej pozycji
- **Metoda:** ćwiczenia praktyczne, pokaz działań, symulacja.
- **Forma:** praca w grupach (grupy 5-osobowe)
- **Środki dydaktyczne:** koce, telefon komórkowy, model przekroju górnych dróg oddechowych.
- **Przebieg zajęć:**
 1. Ocena stanu poszkodowanego (sprawdzenie wiedzy + wprowadzenie do tematu) – przeprowadzenie symulacji.
 2. Czynności ratownicze wynikające z oceny stanu poszkodowanego.
 3. Symulacja udzielania pierwszej pomocy (poszkodowany nieprzytomny oddychający, leży na plecach).

Pytanie: Jak udzielić pierwszej pomocy?

 - kierowanie wypowiedzi uczniów: *Nie wolno pozostawić w pozycji zastanej!*,
 - omówienie zasad udzielania pomocy,
 - prezentacja ułożenia poszkodowanego w pozycji bezpiecznej w czasie rzeczywistym.
 4. Ćwiczenia praktyczne w grupach zgodnie z podziałem ról: pozorant, osoba udzielająca pierwszej pomocy, komentatorzy.
 5. Podsumowanie zajęć połączone z demonstracją udzielania pierwszej pomocy.
 6. Przeprowadzenie symulacji ćwiczebnej.
 7. Podsumowanie zajęć i ocena aktywności uczniów.
 8. Zadanie i omówienie pracy domowej.

Fot. 4 – osoba „poszkodowana” w scenie układanie w pozycji bezpiecznej

Niezwykle ważnym elementem wyżej wymienionych ćwiczeń jest tzw. **gra**. Polega ona na właściwym dobraniu czterech podstawowych elementów. Są nimi:

1. Wyraz twarzy – określający, JAK czuje się osoba poszkodowana.
2. Ruchy rąk – wskazujące, GDZIE osoba poszkodowana odczuwa dolegliwości.
3. Ton głosu/słowa – naprowadzający NA SAMOOCENĘ osoby poszkodowanej.
4. Ułożenie ciała – podkreślające STAN osoby poszkodowanej.

Kiedy GRA jest ważnym elementem dla uczniów podczas nauki pierwszej pomocy? Wtedy, gdy jest traktowana jako podstawowa technika symulacji „doznanych urazów i zachorowań”, a uczniowie rozumieją konieczność pełnej koncentracji, realnego wyobrażenia sobie sytuacji, a także spokojnego podejścia w czasie możliwych czynności ratunkowych. Nauczyciel winien pamiętać, że GRA musi ewoluować w trakcie udzielania pierwszej pomocy podczas symulowanych scenek odgrywanych przez uczniów. Należy zauważyć, że słowa używane przez poszkodowanego, wyraz twarzy czy sposób ułożenia ciała powinny wskazywać na polepszenie lub pogorszenie się stanu „osoby poszkodowanej”. Warto zapamiętać kilka dodatkowych wskazówek związanych z odgrywaniem pozorowanych urazów przez uczniów:

1. Nie należy zbyt przesadzać w ekspresji dolegliwości – zachować realizm działania.
2. Nie należy zmieniać założeń do scenariusza w trakcie gry.
3. Należy zwrócić szczególną uwagę na właściwy dobór ubrania.
4. Nigdy nie należy odtwarzać momentu wypadku, lecz sytuację PO wypadku.

PRZED rozpoczęciem odgrywania scenek warto – dla bezpieczeństwa uczestników – ustalić sposoby przerywania symulacji „osoby poszkodowanej”. Mogą to być słowa-klucze, np.:

- STOP!
- STRAJK!
- ALERT!
- NIE!
- PRZERWA!
- KONIEC!

Właściwe ułożenie przebiegu zajęć z uwzględnieniem powyższych zasad bezpieczeństwa pozwoli nauczycielowi na sprawne zapoznanie uczniów z problematyką udzielania pierwszej pomocy.

ZASADA PIĘCIU W

Zasada „5 W” zawiera 5 pytań, na które nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne z pierwszej pomocy powinien odpowiedzieć sobie przez przystąpieniem do pozoracji scenek na zajęciach:

1. **WHO (KTO)?** Kim jestem? Kto spowodował wypadek?
2. **WHAT (CO)?** Co się stało?
Co tutaj robię?
Co czułem?
Co spowodowało wypadek?
3. **WHERE (GDZIE)?** Gdzie to się stało?
Gdzie mam zranienia?
Skąd i dokąd szedłem?
4. **WHEN (KIEDY)?** Kiedy to się stało?
Kiedy to się zaczęło?
5. **WHY (DLACZEGO)?** Dlaczego tu jestem?

Nauczyciel odpowiadając na tak postawione pytania będzie w stanie zbudować realistyczny scenariusz scenek do zajęć edukacyjnych z zakresu pierwszej pomocy.

KTO? CO? GDZIE? KIEDY? DLACZEGO?

Jakie można przyjąć rozwiązania praktyczne dla zasady „5 W”?

Wariant 1

Osoba poszkodowana wchodzi do pomieszczenia.

Osoba udzielająca pierwszej pomocy jest na zewnątrz sali.

Wariant 2

Osoba poszkodowana jest w pomieszczeniu.

Osoba udzielająca pierwszej pomocy wchodzi do pomieszczenia z zewnątrz sali.

Wariant 3

Osoba poszkodowana jest na zewnątrz.

Osoba udzielająca pierwszej pomocy wychodzi na zewnątrz.

Podsumowanie

Dzięki praktycznemu przekazaniu wiedzy i umiejętności z zakresu udzielania pierwszej pomocy uczniowie mogą a nawet powinni mieć świadomość bardzo ważnego faktu, że ich umiejętności mogą ratować ludzkie życie i zdrowie w każdej sytuacji!

Autor niniejszego materiału wychodzi z założenia, że ostateczna weryfikacja odbywa się „na ulicy”.

Dlatego tak ważne jest uświadomienie uczniom gimnazjum i liceum, aby stale doskonalili swoje umiejętności w miarę posiadanych możliwości oraz w ramach zajęć z pierwszej pomocy.

Zajęcia edukacyjne z nauki udzielania pierwszej pomocy są bardzo ważnym etapem rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Kształtują postawę proaktywną ucznia co wpływa pośrednio na jego oraz jego bliskich bezpieczeństwo oraz zapobiega wykluczeniu społecznemu. W kontekście zmian w systemie oświaty związanych z nową podstawą programową należy zauważyć, że większa ilość zajęć praktycznych wydaje się dość dobrą gwarancją przyswojenia założonego materiału. Nie można jednak zapomnieć o niezwykle istotnym aspekcie „odkrywania pierwszej pomocy” przed uczniem – nawyki skutecznego udzielania pierwszej pomocy nie są wiedzą tajemną. Zaś sentencją obrazującą znaczenie szybkiego i skutecznego działania niech będzie:

Złota godzina to czas niewymierny, który upływa bezpowrotnie, a odmierzana jest zegarem wewnętrznym ofiary, czas, która zna tylko jej ustrój.

Prof. Juliusz Jakubaszko

Aneks

Udzielanie pierwszej pomocy – materiały pomocnicze dla nauczycieli

Fragmenty prezentacji – przygotowanych przez autora – do swobodnego wykorzystania przez nauczycieli mogą posłużyć jako pomoc do poszczególnych modułów zajęć. Należy jednak pamiętać że obecność Instruktora Pierwszej Pomocy ze strony instytucji szkolącej wzmacnia przekaz materiału, wiedzy oraz umiejętności nabywanych przez uczniów.

7 ZASAD POSTĘPOWANIA W UDZIELANIU PIERWSZEJ POMOCY

1. „Słuchaj i rozmawiaj”
2. Pozostań przy poszkodowanym
3. Nie przenoś poszkodowanego
4. Nie sprawiaj dodatkowego bólu
5. Nie zmuszaj poszkodowanego do wykonywania niepotrzebnych czynności
6. Zapewnij poszkodowanemu komfort termiczny
7. Nie podawaj poszkodowanemu płynów ani żywności

ETAPY UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY

1. Zabezpieczenie miejsca wypadku
2. Ocena stanu poszkodowanego
3. Wezwanie pomocy służb ratunkowych
4. Dalsze czynności ratunkowe

SUBSTANCJE NIEBEZPIECZNE

EDUKACJA SKUTECZNA, PRZYJAZNA I NOWOCZESNA

- 1 - niebezpieczeństwo wybuchu,
- 2 - niebezpieczeństwo ulatniania się gazu,
- 3 - łatwopalna ciecz / gaz,
- 4 - łatwopalna substancja stała,
- 5 - substancja ułatwiająca palenie się,
- 6 - substancja trująca,
- 7 - substancja radioaktywna,
- 8 - substancja żrąca,
- 9 - niebezpieczeństwo samoczynnej reakcji

niebezpieczeństwo
wybuchu

substancja
łatwopalna

substancja żrąca

substancja
podrażniająca skórę

substancja trująca

substancja
radioaktywna

OCENA STANU OSOBY POSZKODOWANEJ

KONTROLA PRZYTOMNOŚCI	
DROŻNOŚĆ DRÓG ODDECHOWYCH	
KONTROLA ODDECHU	

NUMERY ALARMOWE

112 - europejski numer alarmowy
999 - Państwowe Ratownictwo Medyczne
998 - Państwowa Straż Pożarna
997 - Policja
986 - Straż Miejska

TREŚĆ WEZWANIA

1. co się stało i jakie są zagrożenia?
2. gdzie nastąpiło zdarzenie?
3. ile jest osób poszkodowanych?
4. w jakim wieku są poszkodowani?
5. wszelkie inne dodatkowe informacje...

SYTUACJA KRYZYSOWA

Ulatniający się gaz

1. Nie wchodzić nigdy sam/a do pomieszczenia
2. Nie używać otwartego ognia
3. Otwórz okna
4. Zamknij dopływ gazu
5. Powiadom służby ratunkowe